

Předpoklady tvorby

Pozornější četba Vaculíkovy *Sekyry* mě utvrdila v některých pochybnostech, které vyvstávají u mnoha módních textů ostatních. Především v tom, že k dešifrování podstatných míst[^] takových textů není ani tolik třeba zvláštní literární průpravy jako určité specifické skupinové příslušnosti a speciálních dobových zájmů. Jen zcela na okraj bych připomenul, že taková takzvaná angažovaná tvorba vyžaduje častěji, než by se zdálo, mnohem výlučnější předpoklady a znalosti, dokonce — jak se ukazuje u knih typu *Sekyry* — zvláštní predestinaci pro to, aby byla jaksepatří pochopena, než to vyžaduje tvorba tzv. neangažovaná, experimentální, která je tu jen k tomu (jak se občas dočítáme u těch, kteří mají pocit, že by ji měli demokraticky hájit), aby vymýšlela „formální postupy“ pro budoucí alternativy tvorby angažované. Největší obtíže se¹ sdělností však podle mého názoru vyvstávají právě u stylizovaných, chtěných dokumentů doby. A to tehdy, když jde o koncipovanou, chtěnou, *skupinovou* dobovost, o dobovost, která směřuje ke zcela konkrétní výkladově, přímo pedagogické manipulaci. Tehdy totiž mívá v sobě započteno tolik časových a místních souvislostí i ohledů ke speciálnímu konzumentskému kontextu, že stačí sebemenší odstup, a text je téměř nesrozumitelný. Velice příznačná pro takovou skupinovou orientovanost a předběžnou uvážlivou manipulaci jsou v *Sekyře* místa tohoto typu:

„Já vystúpim ze strany.“ Zapřemýšlel jsem nad tím. „Ešéc ne. Až li řeknu.“ Švagrová však pochybovačně kývala hlavou, váhala a pak prece řekla: „No, ale... to máme stejné po socialismu.“ Bratr na ni rychle pohlédl a pak se obrátil ke mně, výraz měl zoufalý. I mně bylo nedobře. „Lidi, tak ne,“ řekl jsem chabě. „Ale *zkrátka* nás všechno teprve čeká.“ „Ano.“ řekla švagrová, „co jsme mysleli, zeje udělané, mosí sa vlastné poznovu udělat.“